

Lietuvos Respublikos Seimui

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai

Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai

VALSTYBINIO AUDITO IŠVADA

2023 m. rugsėjo 29 d. Nr. FAE-6

Vilnius

SĄLYGINĖ NUOMONĖ DĖL KONSOLIDUOTŲJŲ FINANSINIŲ ATASKAITŲ RINKINIO

Mes atlikome 2022 metų Valstybinio socialinio draudimo fondo konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio auditą.

Mūsų nuomone, išskyrus mūsų išvados skyriuje „Pagrindas pareikšti sąlyginę nuomonę dėl konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio“ apibūdintų dalykų poveikį, 2022 metų Valstybinio socialinio draudimo fondo konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys parodo tikrą ir teisingą 2022-12-31 finansinę būklę, 2022 metų veiklos rezultatus, grynojo turto pokyčius ir pinigų srautus pagal Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus.

PAGRINDAS PAREIKŠTI SĄLYGINĘ NUOMONĘ DĖL KONSOLIDUOTŲJŲ FINANSINIŲ ATASKAITŲ RINKINIO

Nustatėme reikšmingų konsoliduotųjų finansinės būklės (trumpalaikių investicijų, pinigų ir pinigų ekvivalentų, trumpalaikių įsipareigojimų, grynojo turto straipsnių), veiklos rezultatų (pagrindinės veiklos sąnaudų, pagrindinės veiklos perviršio ar deficito, grynojo perviršio ar deficito straipsnių), grynojo turto pokyčių (ataskaitinio laikotarpio sukaupto perviršio ar deficito, grynojo turto straipsnių) ataskaitų ir atitinkamų aiškinamojo rašto duomenų iškraipymų (ataskaitos 1.1 poskyris, 10–16 psl.), kuriuos lėmė šios aplinkybės:

1. Fondo apskaitoje ūkinės operacijos, susijusios su asmenims paskirtomis pensinėmis ir nepensinėmis išmokomis (tais atvejais, kai dėl įvairių priežasčių šios išmokos nepasiekė gavėjų), nėra registruojamos, t.y. nesilaikoma kaupimo principo. Neužregistruotų operacijų masto VSDF valdyba audito metu identifikuoti negalėjo. Dėl šių priežasčių negalime patvirtinti, kokia suma: konsoliduotosios finansinės būklės ataskaitos pagal 2022-12-31 duomenis trumpalaikių įsipareigojimų E.II.11 str. „Sukauptos mokėtinos sumos“ nurodytas mažesnis fondo įsipareigojimų likutis (119 698,7 tūkst. Eur), o F. str. „Grynasis turtas“ – didesnis grynojo turto (2 365 873,4 tūkst. Eur) ir atitinkamai jį sudarančių straipsnių likučiai; konsoliduotosios veiklos rezultatų ataskaitos pagal

2022-12-31 duomenis B. str. „Pagrindinės veiklos sąnaudos“ (6 016 359,6 tūkst. Eur) ir B.X str. „Socialinių išmokų“ (5 899 154,5 tūkst. Eur) sumažintos socialinių išmokų sąnaudos, o straipsniuose C. „Pagrindinės veiklos perviršis ar deficitas“ (704 991,1 tūkst. Eur), H. „Grynasis perviršis ar deficitas prieš nuosavybės metodo įtaką“ (705 667,8 tūkst. Eur) ir J. „Grynasis perviršis ar deficitas“ (705 667,8 tūkst. Eur) padidintas perviršis; konsoliduotosios grynojo turto pokyčių ataskaitos pagal 2022-12-31 duomenis 8 ir 9 stulpeliuose 16 ir 17 eil. padidintas ataskaitinio laikotarpio sukauptas perviršis ir grynasis turtas.

2. Gautinos iš užsienio socialinės apsaugos agentūrų kompensavimo sumos už nedarbo socialinio draudimo išmokas užregistruotos patikimai jų neįvertinus (neturint informacijos, ar šios sumos bus gautos), o jų nuvertėjimas ir nurašymas užregistruotas neteisingai. Dėl šių priežasčių negalime patvirtinti: konsoliduotosios veiklos rezultatų ataskaitos pagal 2022-12-31 duomenis B. str. „Pagrindinės veiklos sąnaudos“ sąnaudų dalies (5 473,8 tūkst. Eur iš 6 016 359,6 tūkst. Eur) dėl nustatytų iškreipimų B.VIII „Nuvertėjimo ir nurašytų sumų sąnaudos“ ir B.X „Socialinių išmokų“ straipsniuose, o straipsniuose C. „Pagrindinės veiklos perviršis ar deficitas“ (704 991,1 tūkst. Eur), H. „Grynasis perviršis ar deficitas prieš nuosavybės metodo įtaką“ (705 667,8 tūkst. Eur) ir J. „Grynasis perviršis ar deficitas“ (705 667,8 tūkst. Eur) – nurodyto 5 473,8 tūkst. Eur perviršio teisingumo; konsoliduotosios grynojo turto pokyčių ataskaitos pagal 2022-12-31 duomenis 8 ir 9 stulpeliuose 16 ir 17 eil. nurodyto 5 473,8 tūkst. Eur ataskaitinio laikotarpio sukaupto perviršio ir grynojo turto teisingumo.

3. Trumpalaikis terminuotas indėlis – 100 000 tūkst. Eur, kurio grąžinimo terminas 2023-01-06, trukmė – 182 dienos, ataskaitinio laikotarpio pabaigoje buvo nepagrįstai perkeltas iš „Trumpalaikių investicijų“ straipsnio į straipsnį „Pinigai ir pinigų ekvivalentai“. Dėl šios priežasties konsoliduotosios finansinės būklės ataskaitos pagal 2022-12-31 duomenis C.IV str. „Trumpalaikės investicijos“ 100 000 tūkst. Eur sumažintas likutis (276 966,0 tūkst. Eur), o C.V str. „Pinigai ir pinigų ekvivalentai“ ta pačia suma padidintas likutis (1 373 640,7 tūkst. Eur).

4. Fondo konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių rezultatų skirtumas yra 29,4 tūkst. Eur didesnis nei nurodytas šiuose rinkiniuose. VSDF valdyba negalėjo paaiškinti šio skirtumo susidarymo priežasčių. Dėl to negalime patvirtinti konsoliduotosios finansinės būklės ataskaitos pagal 2022-12-31 duomenis F. str. „Grynasis turtas“ ir jį sudarančių straipsnių (IV. „Sukauptas perviršis ar deficitas“, IV.1 „Einamųjų metų perviršis ar deficitas“) dalies (29,4 tūkst. Eur iš 2 365 873,4 tūkst. Eur) likučių ir veiklos rezultatų ataskaitoje pagal 2022-12-31 duomenis J. str. „Grynasis perviršis ar deficitas“ tos pačios dalies nurodyto perviršio teisingumo.

Auditą atlikome pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus, kurie apima tarptautinius audito standartus. Mūsų atsakomybė pagal šiuos standartus išsamiai apibūdinta šios išvados skyriuje „Auditoriaus atsakomybė už auditą“. Esame nepriklausomi nuo audituojamo subjekto pagal Valstybės kontrolės darbuotojų etikos kodeksą ir laikėmės kitų šiame kodekse nustatytų etikos reikalavimų.

Mes manome, kad mūsų surinkti audito įrodymai yra pakankami ir tinkami mūsų sąlyginei nuomonei dėl konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio pagrįsti.

SĄLYGINĖ NUOMONĖ DĖL KONSOLIDUOTŲJŲ BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITŲ RINKINIO

Mes atlikome 2022 metų Valstybinio socialinio draudimo fondo konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio auditą.

Mūsų nuomone, išskyrus mūsų išvados skyriuje „Pagrindas pareikšti sąlyginę nuomonę dėl konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio“ apibūdintų dalykų poveikį, 2022 metų Valstybinio socialinio draudimo fondo konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys visais reikšmingais atžvilgiais parengtas ir pateiktas pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus, reglamentuojančius šio rinkinio sudarymą.

PAGRINDAS PAREIKŠTI SĄLYGINĘ NUOMONĘ DĖL KONSOLIDUOTŲJŲ BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITŲ RINKINIO

Valstybinio socialinio draudimo fondo konsoliduotosios finansinės ir konsoliduotosios biudžeto vykdymo ataskaitos sudaromos tuo pačiu kaupimo principu. Todėl konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinyje nustatyti iškraipymai (nuomonės dėl konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio 1, 2 ir 4 p.) turi įtakos ir konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio ataskaitų ir aiškinamojo rašto atitinkamiems duomenims (ataskaitos 1.2 dalis, 16–17 psl.). Atsižvelgiant į tai, negalime patvirtinti:

- kokia suma konsoliduotosios pajamų ir išlaidų ataskaitos pagal 2022-12-31 duomenis 2 str. „Išlaidos“ sumažintos išlaidos (5 583 113,7 tūkst. Eur) socialinio draudimo išmokoms (2.1–2.5 str.), o 3 str. „Einamųjų metų rezultatas“ padidintas einamųjų metų rezultatas (704 422,6 tūkst. Eur);
- konsoliduotosios biudžeto pajamų ir išlaidų ataskaitos pagal 2022-12-31 duomenis 2 str. „Išlaidos“ išlaidų dalies (5 473,8 tūkst. Eur iš 5 583 113,7 tūkst. Eur) dėl nustatytų iškraipymų 2.4 str. „Nedarbo socialiniam draudimui“ ir 2.7 str. „Neatgautinos ir abejotinais atgautinos sumos“, taip pat negalime patvirtinti 3 str. „Einamųjų metų rezultatas“ einamųjų metų rezultato dalies (5 473,8 tūkst. Eur iš 704 422,6 tūkst. Eur) teisingumo;
- konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio pajamų ir išlaidų ataskaitos pagal 2022-12-31 duomenis 3 str. „Einamųjų metų rezultatas“ nurodyto einamųjų metų rezultato dalies (29,4 tūkst. Eur iš 704 422,6 tūkst. Eur) teisingumo.

Auditą atlikome pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus, kurie apima tarptautinius audito standartus. Mūsų atsakomybė pagal šiuos standartus išsamiai apibūdinta šios išvados skyriuje „Auditoriaus atsakomybė už auditą“. Esame nepriklausomi nuo audituojamo subjekto pagal Valstybės kontrolės darbuotojų etikos kodeksą ir laikėmės kitų šiame kodekse nustatytų etikos reikalavimų.

Mes manome, kad mūsų surinkti audito įrodymai yra pakankami ir tinkami mūsų sąlyginei nuomonei dėl konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio pagrįsti.

PABRĖŽTINI DALYKAI DĖL KONSOLIDUOTŲJŲ FINANSINIŲ IR KONSOLIDUOTŲJŲ BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITŲ RINKINIŲ

Atkreipiame dėmesį į pastebėjimą, kuris neturi įtakos nuomonėms, tačiau yra svarbus. 2022 metų Valstybinio socialinio draudimo fondo konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio duomenimis ataskaitinio laikotarpio pabaigoje Valstybinio socialinio draudimo rezervo fondas sudarė 1 962,2 mln. Eur. Fondo valdyba prognozuoja iki 2026 metų pabaigos rezervo fondo augimą iki 4 036,0 mln. Eur. Nuo 2017 m. įsigaliojęs teisinis reglamentavimas, siekiant užtikrinti VSDF biudžeto stabilumą, nustato prievolę kasmet kaupti rezervo fondą. Šio rezervo piniginiai ištekliai valstybinio socialinio draudimo išmokoms finansuoti gali būti naudojami tik išskirtiniais atvejais – vadovaujantis Fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniu įstatymu nustačius ir paskelbus išskirtines aplinkybes ir kai dėl šių aplinkybių atsiradimo nepakanka fondo biudžeto atitinkamos valstybinio socialinio draudimo rūšies pajamų. Kiekvienais biudžetinėmis metais pagal atitinkamus finansinius rodiklius nustatyta tvarka apskaičiuojama į rezervinį fondą pervestina įplaukų dalis. Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos teigimu, šiuo metu rezervas tebekaupiamas – siekiama sukaupti teisės aktuose nustatyto dydžio, t. y. paskutinių praėjusių metų fondo metinių išlaidų sumos rezervą (ataskaitos 2 d. 17–18 psl.).

VADOVYBĖS ATSAKOMYBĖ UŽ KONSOLIDUOTŲJŲ ATASKAITŲ RINKINIUS

Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktorius yra atsakingas už Valstybinio socialinio draudimo fondo konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio parengimą ir teisingą pateikimą pagal Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus, konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio parengimą ir teisingą pateikimą pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus, reglamentuojančius šio rinkinio sudarymą, bei tokią vidaus kontrolę, kokia, vadovybės nuomone, yra būtina siekiant parengti konsoliduotąsias finansines ir biudžeto vykdymo ataskaitas be reikšmingų iškreipimų dėl apgaulės ar klaidos.

AUDITORIAUS ATSAKOMYBĖ UŽ AUDITĄ

Mūsų tikslas yra gauti pakankamą užtikrinimą dėl to, ar 2022 metų Valstybinio socialinio draudimo fondo konsoliduotosios finansinės ir biudžeto vykdymo ataskaitos kaip visuma nėra reikšmingai iškreiptos dėl apgaulės ar klaidos, ir išleisti auditoriaus išvadą, kurioje pateikiama mūsų nuomonė. Pakankamas užtikrinimas – tai aukšto lygio užtikrinimas, o ne garantija, kad reikšmingą iškreipimą, jeigu jis yra, visada galima nustatyti auditu, kuris atliekamas pagal tarptautinius audito standartus ir tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus. Iškreipimai, kurių gali atsirasti dėl apgaulės ar klaidos, laikomi reikšmingais, jeigu galima pagrįstai numatyti, kad atskirai ar kartu jie gali turėti didelės įtakos vartotojų ekonominiams sprendimams, priimamiems remiantis finansinėmis ir biudžeto vykdymo ataskaitomis.

Išsamesnis auditoriaus atsakomybės apibūdinimas pateiktas Valstybės kontrolės interneto svetainėje (<https://www.valstybeskontrolė.lt/LT/Post/15708>). Šis apibūdinimas yra sudedamoji auditoriaus išvados dalis.

Valstybinio audito išvadą teikiame kartu su valstybinio audito ataskaita ir pridedame audituotus Valstybinio socialinio draudimo fondo konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinius.

Valstybės kontrolierius

Mindaugas Macijauskas